

Van – Khanh Dang

Født i 1958 i Vietnam. Kom til Danmark som bådflygtning i 1975 sammen med sin familie. Uddannet regnskabsassistent hos A.P.Møller. Uddannet merkonom og håndarbejds lærer. Har arbejdet som økonomiassistent, designer og pædagog. Bestyrelsesmedlem i Dansk Vietnamesisk Forening. Er gift og bor i rækkehus i Høje Tåstrup sammen med mand og 2 sønner.

Træk i scrollbaren for at se øvrige billeder og klik på billede for en forstørrelse

Van – Khanh Dangs historie

- **Vietnamesisk bådflygtning**
- **I Danmark sover man med dyner**
- **Hvem er jeg?**
- **Mine forældre blandede sig ikke**
- **Drømmen om at blive designer**
- **Mødte min mand til en julefrokost**
- **Jeg er buddhist og vietnameser**

Vietnamesisk bådflygtning

Min far var en kendt journalist og avisudgiver, og min mor arbejdede som sekretær i Udenrigsministeriet i Sydvietnam. I al den tid vi boede i Sydvietnam, var begge mine forældre udearbejdende, og som den ældste i søskendeflokken havde jeg ansvaret for mine yngre søskende. Min far var travlt optaget af at skrive om borgerkrigen i Vietnam, og hans redaktionelle linje var klart antikommunistisk og pro amerikansk.

Som barn flygtede han fra Nordvietnam sammen med sin mor, da Japan var ved at invadere i 1943. Planen var, at hans far og to søskende senere skulle komme til Sydvietnam, men de kom aldrig. Forrige år besøgte min far sin fødeby i Vietnam, og der erfarede han, at hans far og to søskende var døde. Omstændighederne omkring deres død kender vi stadig ikke til.

Økonomisk hørte min familie til de velstillede i Saigon, hvilket ikke betød, at vi var rige, men råd til en køkkenpige, havde vi dog. På min mors arbejdsplads i udenrigsministeriet var der en turnusordning, og det gjaldt også for sekretærfunktioner på de sydvietnamesiske ambassader i udlandet. Da jeg var 15 år, blev min mor udstationeret på ambassaden i Marokko. Min mors fravær fra hjemmet betød, at jeg fik ansvaret for mine mindre søskende, og min lillebror

Lydklip

ne Klik på ikonet for at høre Van-Khanh fortælle om at være buddhist

* Afspilleren anvender Flash!

Citat

"Ved hver fuldmåne har jeg et ritual, hvor jeg ofrer blomster og frugter til de afdøde i familien"

Van – Khanh Dang, Høje Tåstrup

Samtidig rejste min far ofte til udlandet for at dække nyhederne i udlandet som fx i 1973, da der blev underskrevet en fredsftale mellem Nord – og Sydvietnam i Paris.

Min far stolede blindt på fredsftalen, selvom nordvietnamesiske tropper i løbet af foråret 1975 indtog vigtige steder i Sydvietnam, og mange af vores venner flygtede ud af landet bl.a. min onkel og hans familie. I sidste øjeblik erkendte min far, at situationen i Sydvietnam var håbløs, og at hans antikommunistiske holdninger ville bringe ham bag lås og slå under det nye styre. Min mor opholdt sig stadig i Marokko, og min ældste lillebror var på studieophold i Paris, så det var mit ansvar at forberede flugten. Jeg begyndte at pakke familiens tøj ned i en kuffert og fandt også plads til en flot vietnamesisk kjole. "Du skal ikke på ferie", lød min fars besked, og med sorg måtte jeg skille mig af med den.

Den 30. april 1975 flygtede vi. Det var samme dag som tropperne indtog præsidentpaladset og Sydvietnam kollapsede. Vi så kampvognene køre gennem gaderne. Om aftenen fik min far et tip om, at der sejlede et skib fra havnen i Saigon i løbet af natten, og vi skyndte os af sted. I havnen var der masser af mennesker, der ville med skibet. Folk stod ikke i kø, men skubbende og masede for at komme ombord, og flere personer blev efterladt på kajen. Godt 4.500 flygtninge blev stuvet sammen på skibet.

Det hele gik så hurtigt, at jeg kun nåede at få noget mælkepulver med til min lillebror, men intet at drikke. På skibet sad vi ved siden af en familie, der havde forberedt sig godt til rejsen og medbragte flere tyveliters vanddunke, som de havde skjult under en presenning. Ved hjælp af en neglesaks prikkede jeg hul i en af dunkene og fik lidt vand til at røre mælkepulveret op med. Hvis familien havde opdaget vores "lån", havde vi fået bank. Heldigvis blev vi samlet op efter få dages sejlads (d.2. maj, red.) i det Syd kinesiske hav af et dansk handelsskib, Clara Mærsk, der sejlede os til Hongkong.

Efter et kort ophold i en flygtningelejr blev vi tilbudt at komme til Danmark, i alt 100 fra lejren fik samme tilbud. Oprindeligt ønskede min far at komme til USA, men han besluttede sig for at takke ja. Da vi ankom i Kastrup Lufthavn i august måned var vi klædt i tykke jakker med pelsværk, som vi havde fået udleveret i lejren. Alligevel frøs vi, selvom solen skinnede. Jeg undrede mig over, hvordan danskerne kunne holde varmen i deres tynde sommerklæder.

I Danmark sover man med dyner

Umiddelbart efter vores ankomst til Danmark blev vi genforenet med min mor og ældste lillebror. Da Sydvietnam faldt og ambassaden i Marokko lukkede, skyndte min mor sig til Paris, hvor min bror opholdt sig. Så snart de hørte, at vi opholdt os i Danmark, kom de hertil. Alle 100 bådflygtninge blev installeret i lejligheder i Tåstrupsgård. Dansk Flygtningeævn havde i forvejen snakket med folk i området og forberedt dem på, at der kom flygtninge fra Sydvietnam dertil, og vi blev mødt med en blanding af venlighed og naturlig nysgerrighed, da vi flyttede ind.

Den måde, vi blev modtaget på, gjorde et stort indtryk på mig. Ikke mindst at så mange børn kom og hilste på os og hjalp os med praktiske ting som fx at komme betræk på dynerne og at rede senge. Det var første gang, jeg så dyner, for i Vietnam var det for varmt til at sove med andet end tæpper. De viste mig, hvordan et komfur fungerede, da jeg i Vietnam var vant til lave mad på gas og olieblus.

Sjovt nok blev to af mine brødre hurtigt populære, da det rygtedes, at de begge havde det sorte bælte i taekwondo. Som følge af de populære Kung Fu film, var mange unge begyndt at dyrke karate og taekwondo i Danmark. Mine brødre var henholdsvis 13 og 15 år og blev på et tidspunkt inviteret ind i TV byen for at demonstrere deres færdigheder. Den første taekwondoklub i Danmark lå i Ballerup, og da nogle medlemmer så indslaget, bad de mine brødre om at hjælpe til i klubben. Således var de med til at udvikle sportsgrenen i Danmark, og i dag er de begge kendte indvandrings- og dansnings- og internationale succeser.

Van – Khanh Dang, undeviser

Flere citater

"Hvor er her rent i Danmark, tænkte jeg i begyndelsen."

"At staten støttede unge under uddannelse økonomisk, fandt jeg meget privilegeret."

"Vietnamesiske børn bliver opdraget til at udvise respekt over for ældre og indordne sig under autoriteter, og de skal ikke tro, at de er klogere end de voksne. På sigt hæmmer det ens udvikling og personlige initiativ."

"Sideløbende med mit arbejde er jeg ved at uddanne mig til folkeskolelærer. Det er en spændende verden at komme ind i, og jeg synes, at jeg har noget at byde på."

Hvem er jeg?

Det var en stor omvæltning at komme fra et asiatisk til et vestligt samfund. I Vietnam var jeg åben over for amerikansk livsstil og kultur, ikke mindst beatmusikken, som jeg var vild med. Min far havde et stort kendskab til fransk kultur og litteratur, og han spillede ofte franske grammofonplader. Så vestlig livsstil var mig ikke fremmed, men mit syn på tilværelsen var præget af vietnamesisk tankegang og de tætte familiebånd.

Jeg var 17 år, og jeg skulle finde min egen identitet i mit nye land. Hvem var jeg? Var jeg vietnameser, eller var jeg nødt til at blive dansker og udvikle en identitet, der passede til det danske samfund? Det var nogle af de spørgsmål, som jeg tumlede med i mange år.

Det var lettere for mine mindre søskende at falde til i Danmark, idet de hurtigt begyndte på den lokale folkeskole. Jeg kunne ikke blive optaget på et gymnasium, selvom jeg var færdig med 10. klasse i Vietnam. Efter et 7 måneders danskursus på en sprogskole, blev jeg "sat ned" i 9. klasse. Jeg klarede mig fint især i matematik og fysik og afsluttede begge fag med karakteren 13. Derimod fik jeg 6 i dansk, hvad der tog hårdt på min selvtillid. Efter niende klasse valgte jeg at tage en HF eksamen.

Af natur var jeg meget udadvendt, og jeg fik hurtigt mange venner i Danmark, samtidigt med at jeg havde en stor vietnamesisk omgangskreds. Mange vietnamesere i Danmark var katolikker, og de arrangerede fx korsang og katolske weekender. Selv var jeg buddhist, men det afholdt mig ikke fra at deltage i deres aktiviteter. Jeg havde en evne til at tilpasse mig der, hvor jeg kunne lide at være, og det gjaldt også, når jeg var sammen med mine danske venner.

Meget i den danske kultur virkede udfordrende på mig, fx at mine danske venner både røg og drak, at de var seksuelt frisindede. Ikke at det afholdt mig fra at være sammen med dem, men når de blev for fulde, gik jeg hjem. Det kedede mig simpelthen! Selv var jeg ikke opdraget til at gøre, hvad jeg havde lyst til, men til hvad der var passende. Og det var ikke passende at ryge, drikke og have forskellige kærester. I Danmark kunne man tilsyneladende gøre, hvad man havde lyst til: Unge flyttede hjemmefra som attenårige, de valgte selv, hvilke uddannelser, de ville tage. De mange muligheder forvirrede mig, og jeg følte mig som et barn i en slikbutik, hvor der var frit valg på alle hylderne.

Mine forældre blandede sig ikke

At træffe de rette valg og at finde en balance mellem danske og vietnamesiske værdier, var en indre konflikt i mig. Efter vi var kommet til Danmark blandede mine forældre sig ikke i mit liv. De lagde op til, at vi selv tog ansvar for vores liv, og de havde selv svært ved at skabe sig en ny tilværelse i Danmark. Især var omstillingen hård for min far. Fra at have været en kendt og respekteret medieperson i Sydvietnam, var hans status nu reduceret til flygtning. Begge mine forældre følte sig usikre på fremtiden, og havde ikke meget overskud til os børn. Vi var stort set overladt til os selv, og det gjaldt også pasningen og opdragelsen af vores yngste bror, som vi fire søskende i fællesskab tog os af.

Langsomt fandt min far sig til rette i en ny rolle som forfatter, og efter nogle års danskundervisning udarbejdede han en vietnamesisk – dansk ordbog. Desuden skrev han bøger om Vietnam-krigen og om vietnamesiske forhold, og han er i dag et kendt navn i vietnamesiske kredse i USA, og en efterspurgt foredragsholder især i udlandet. Min mor helligede sig fra første dag i Danmark min faders karriere og opgav selv at skabe en. Set med feministiske øjne lever hun min fars liv. Hun er opdraget til at indordne sig sin mand, og det er sådan, hun vil leve. Om det er godt eller skidt, vil jeg ikke vurdere, men selv valgte jeg en anden måde at leve på.

Drømmen om at blive designer

Efter min HF eksamen i 1979 fik jeg en elevplads i regnskabsafdelingen i AP Møller. Egentlig ville jeg gerne uddanne mig som designer, men min "asiatiske fornuft" valgte trygheden og en fast lønindtægt. Mine forældre var stolte af mig, og dans

uddannelse som regnskabsassistent sideløbende med, at jeg tog en merkonomuddannelse i regnskab. Hos AP Møller blev der arrangeret mange fælles aktiviteter for personalet bl.a. sportsarrangementer. Ikke at det interesserede mig særligt, men jeg deltog alligevel, som sagt var jeg god til at tilpasse mig. Jeg havde et godt forhold til mine kollegaer. De fleste var allerede gift og havde børn. Selv flyttede jeg først i egen lejlighed som 24 årig. Med undren hørte jeg nogle af mine kollegaer tale om, at de håbede på, at deres børn flyttede hjemmefra, så snart de var fyldt 18 år. At betragte børn som en byrde gav ingen mening for mig.

Jeg kunne ikke slippe min gamle drøm om at blive designer og havde lyst til at udvikle mine kreative evner. Regnskaber begyndte at kede mig, og når jeg om morgenen gik fra Østerport Station til min arbejdsplads på Esplanaden, så jeg firmaets logo på de ansattes tasker, slips og paraplyer. Jeg er bare en af de mange, tænkte jeg oprørsk. Hvorfor prøver jeg ikke noget andet? I 1986 hoppede jeg ud af en fastansættelse, og året efter rejste jeg til Californien i USA og boede hos en onkel. Min søster overtog min lejlighed og flyttede som den næste i familien hjemmefra. Det er ellers kutyme, at vietnamesiske piger bliver boende hos deres forældre, indtil de bliver gift, men mine forældre var meget liberale i deres opdragelse.

I USA var det min oprindelige plan at tjene penge til at komme ind på en designskole i Californien. Min onkel skaffede mig en kontakt til et tøjfirma, som jeg syede tøj for. Desuden passede jeg børn og stod i en forretning, men uanset hvor hårdt jeg arbejdede, kunne jeg umuligt nå at spare tilstrækkeligt med penge op. At gå på designskolen var rasende dyrt. Et andet problem var, at jeg efter tre måneder opholdt mig illegalt i USA. Min onkel foreslog mig at gifte mig med én proforma og præsenterede mig for passende "emner". Jeg fik mange tilbud. Efter mange sjove og hyggelige sammenkomster, indså jeg, at jeg ikke kunne gennemføre sådan et ægteskab og besluttede mig for at tage tilbage til Danmark.

Mødte min mand til en julefrokost

Før jeg rejste til Californien, arbejdede jeg som økonomiassistent på et forlag. Da jeg kom tilbage til Danmark blev jeg inviteret til julefrokost i mit gamle firma. Gensynsglæden var stor, da jeg mødte mine gamle kollegaer, og jeg blev præsenteret for min nuværende mand, der arbejdede som vikar i min tidligere stilling. Vi blev ikke kærestes med det samme, først efter et halvt år var vi sammen - jeg er vel asiat! Vi flyttede sammen uden at være gift, det blev vi først i 2001. I 1990 fik vi vores første barn, en søn. At min kæreste var dansker, og at vi levede sammen uden at være gift, var min måde at gøre oprør mod mine forældres opdragelse og tradition. Mine forældre havde affundet sig med, at jeg ikke fulgte den traditionelle vej, og de var lettede over, at jeg trods alt havde fundet mig en mand.

I mellemtiden havde jeg ikke opgivet drømmen om at udvikle mine kreative evner, og efter min barselsorlov tog jeg en uddannelse som håndarbejds lærer på Håndarbejdets Fremmes Seminarium, hvor jeg blev færdiguddannet i 1994. Jeg åbnede min egen systue og syede tøj til folk efter bestilling. Sideløbende supplerede jeg mine indtægter ved bl.a. at undervise i vietnamesisk på Studieskolen, afholdt kurser for ansatte i Danida, der skulle udstationeres i Vietnam og underviste forældre, der adopterede børn fra Vietnam.

I 1995 fødte jeg vores andet barn, også en dreng. Efter min anden barselsorlov besluttede jeg mig for at finde et fast arbejde og blev ansat i en fritidsklub. I begyndelsen var jeg usikker på, om jeg kunne fungere som pædagog. Siden jeg kom til Danmark, havde jeg opfattet danske børn som uopdragne og respektløse især over for deres forældre, men min mand opfordrede mig til at give det en chance: "Du kan altid sige op", lød hans råd.

I mod al forventning blev jeg glad for jobbet og fik et mere nuanceret syn på danske børn: At man ikke skal forveksle selvstændighed med respektløshed. Jeg følte stor tilfredsstillelse og nærvær ved at arbejde med mennesker, og jeg besluttede mig for at tage en 2-årig

Åben over for andre gennem mit pædagogiske arbejde, og hvis der var konflikter, sagde jeg min mening. Konflikter lærte mig en masse og gjorde mig stærkere. Før tilpassede jeg mig uden at have mig selv med, men i dag markerer jeg klart, hvad jeg kan stå inde for.

Jeg er buddhist og vietnameser

Når folk siger, "Du er meget dansk" bliver jeg faktisk stødt, for selvom jeg taler godt dansk og har taget mange af de danske værdier til mig, tænker jeg på en anden måde. I dag vil jeg beskrive mig selv som buddhist og vietnameser. Buddhismen er mere en livsholdning end en religion, hvor man har et ansvar over for sin egen åndelige udvikling, tror på sine forfædre og viser sine medmennesker respekt og medfølelse. Ens skæbne er bundet til familien, og derfor ved jeg fx, at jeg aldrig vil forlade min mand uanset hvad, der sker. Min familie vejer tungere end min personlige frihed.

Mine to sønner er i dag 15 og 10 år, og de bliver opdraget både dansk og vietnamesisk. De bliver opdraget til at være selvstændige individer, men de bliver også opdraget til at vise respekt over for familien og de ældre, ligesom jeg lærer dem de buddhistiske ritualer og være forpligtet over for fællesskabet. For mig er det naturligt, at man påtager sig et ansvar og forpligtelse over for det sociale fællesskab, man indgår i: Individet er ingenting uden et fællesskab.

Jeg har et godt liv, en dejlig mand, der altid støtter mig og to skønne børn, men arbejdsmæssigt føler jeg ikke, at jeg er kommet "hjem" endnu. Jeg søger stadigvæk nye områder at udfolde mig inden for: Fx er jeg bestyrelsesmedlem i Dansk Vietnamesisk Forening. Her er jeg involveret i et Danida støttet projekt i Vietnam, hvor vi hjælper seksuelt misbrugte piger mellem 8 og 18 med at gå i skole og få en uddannelse. En af mine bagtanker med at tage en håndarbejdsuddannelse var at tage til Vietnam og uddanne børn og unge til et håndværk. En drøm jeg måske realiserer en dag.

Alle fotos copyright Tine Harden